

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 17. oktobra 2013*

„Uredba (ES) št. 44/2001 — Člen 15(1)(c) — Pristojnost za potrošniške pogodbe — Morebitna omejitev te pristojnosti na pogodbe, sklenjene na daljavo — Vzročna zveza med gospodarsko ali poklicno dejavnostjo, ki je prek spleta usmerjena v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, in sklenitvijo pogodbe“

V zadevi C-218/12,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landgericht Saarbrücken (Nemčija) z odločbo z dne 27. aprila 2012, ki je prispela na Sodišče 10. maja 2012, v postopku

Lokman Emrek

proti

Vladu Sabranovicu,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Ilešič, predsednik senata, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, sodnika, C. Toader (poročevalka), sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: P. Cruz Villalón,

sodna tajnica: A. Impellizzeri, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 25. aprila 2013,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za L. Emreka M. Kurt, odvetnik,
- za V. Sabranovica M. Mauer, odvetnik,
- za belgijsko vlado T. Materne in J. C. Halleux, agenta,
- za francosko vlado B. Beaupère-Manokha, agentka,
- za luksemburško vlado P. Frantzen in C. Schiltz, agenta,
- za Evropsko komisijo A.-M. Rouchaud-Joët in M. Wilderspin, agenta,

* Jezik postopka: nemščina.

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 18. julija 2013

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 15(1)(c) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med L. Emrekom in V. Sabranovicem, katerega predmet so zahtevki iz naslova garancije na podlagi sklenitve pogodbe o prodaji rabljenega avtomobila.

Pravni okvir

- 3 V skladu z uvodno izjavo 11 Uredbe št. 44/2001 morajo biti „[p]ravila o pristojnosti [...] čimbolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca, pri čemer mora taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta pravde ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina. Da bi postala skupna pravila preglednejša in da ne pride do kolizije pristojnosti, je treba stalno prebivališče pravne osebe opredeliti kot avtonomen koncept“.
- 4 V skladu z uvodno izjavo 13 navedene uredbe mora biti šibkejša stranka v zvezi z zavarovanjem, potrošniškimi pogodbami in zaposlitvijo zaščitena s pravili o pristojnosti, ki so za varstvo njenih pravic ugodnejša od splošnih pravil.
- 5 V členu 2(1) te uredbe je navedeno načelo, po katerem so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na svoje državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.
- 6 V zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji člen 5, točka 1(a) Uredbe št. 44/2001 določa, da je pristojno sodišče sodišče kraja izpolnitve obveznosti.
- 7 Člen 15(1) navedene uredbe določa:

„V zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklene oseba – potrošnik – za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti, se pristojnost določi v skladu s tem oddelkom brez poseganja v člen 4 in v peto točko člena 5:

[...]

- c) v vseh drugih primerih, če je bila pogodba sklenjena z osebo, ki opravlja gospodarsko ali poklicno dejavnost v državi članici, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, ali če na kakršen koli način usmerja to svojo dejavnost v to državo članico ali v več držav, vključno s to državo članico, pogodba pa spada v okvir te dejavnosti.“
- 8 Člen 16(1) in (2) Uredbe št. 44/2001 določa:

„1. Potrošnik lahko sproži postopek zoper drugo pogodbeno stranko bodisi pred sodišči v državi članici, v kateri ima ta stranka stalno prebivališče, ali pred sodišči kraja, kjer ima potrošnik stalno prebivališče.

2. Druga pogodbeni stranka lahko sproži postopek zoper potrošnika samo pred sodišči države članice, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 9 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je L. Emrek, ki ima stalno prebivališče v Saarbrücknu (Nemčija), v času dejanskega stanja v postopku v glavni stvari kupoval rabljeno vozilo.
- 10 V. Sabranovic ima v Spicherenu (Francija), mestu blizu nemške meje, podjetje, v okviru katerega pod firmo Vlado Automobiles Import-Export prodaja rabljena vozila. V navedenem obdobju je imel objavljeno spletno stran, na kateri so bili navedeni podatki o njegovem podjetju, vključno s francoskimi telefonskimi številkami in nemško številko mobilnega telefona, pred katerimi so bile navedene ustrezne mednarodne klicne kode.
- 11 Ko je L. Emrek prek znancev, in ne prek navedene spletne strani, izvedel za podjetje V. Sabranovica in za možnost nakupa avtomobila, se je odpravil na sedež tega podjetja v Spicheren.
- 12 Tako je L. Emrek 13. septembra 2010 kot potrošnik z V. Sabranovicem v njegovem podjetju sklenil pisno pogodbo o prodaji rabljenega vozila.
- 13 L. Emrek je s tožbo, ki jo je pozneje vložil pri Amtsgericht Saarbrücken (Nemčija), zoper V. Sabranovica uveljavljal zahtevek iz naslova garancije. Menil je, da je v skladu s členom 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 to sodišče mednarodno pristojno za odločanje o taki tožbi. Iz spletne strani V. Sabranovica naj bi bilo namreč razvidno, da je njegova gospodarska dejavnost usmerjena tudi v Nemčijo.
- 14 Navedeno sodišče je razsodilo, da zahtevek L. Emreka ni dopusten in ga zavrglo, ker je menilo, da se v obravnavanem primeru člen 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 ne uporablja, saj V. Sabranovic svoje gospodarske dejavnosti v smislu te določbe ni usmeril v Nemčijo.
- 15 L. Emrek je zoper to odločbo vložil pritožbo pri predložitvenem sodišču in navedel, da člen 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 ne zahteva, da med gospodarsko dejavnostjo, usmerjeno v državo članico potrošnika, in sklenitvijo pogodbe obstaja vzročna zveza. Prav tako naj ta določba ne bi zahtevala, da mora biti ta pogodba sklenjena na daljavo.
- 16 Landgericht Saarbrücken meni, da je v postopku v glavni stvari jasno, da je bila gospodarska dejavnost V. Sabranovica usmerjena v Nemčijo. Natančneje, z navedbo mednarodne klicne številke za Francijo in nemške številke mobilnega telefona naj bi se ustvarjal vtis, da skuša ta trgovec pridobivati tudi stranke s stalnim prebivališčem zunaj Francije, predvsem tiste iz obmejnega območja v Nemčiji.
- 17 Navedeno sodišče meni, da tudi če bi bilo treba šteti, da uporaba člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 ni odvisna od sklenitve pogodbe na daljavo, bi morala biti spletna predstavitev trgovca zaradi preprečitve razširitve področja uporabe te določbe kljub temu vsaj podlaga za dejansko sklenitev pogodbe s potrošnikom. Tako meni, da se navedena določba ne bi smela uporabiti, če potrošnik pogodbo s „trgovcem“ sklene „naključno“.
- 18 V teh okoliščinah je Landgericht Saarbrücken prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
 - „1. Ali se na podlagi člena 15(1)(c) Uredbe [št. 44/2001], kadar je spletna predstavitev trgovca usmerjena v državo članico potrošnika, zahteva, da je nezapisani pogoj tudi ta, da je potrošnika k sklenitvi pogodbe spodbudila spletna stran trgovca, torej da mora biti vzrok za sklenitev pogodbe spletna predstavitev?

2. Če je nujna vzročna zveza med dejavnostjo, usmerjeno v državo članico potrošnika, in sklenitvijo pogodbe, ali se na podlagi člena 15(1)(c) Uredbe Sveta št. 44/2001 zahteva tudi, da je pogodba sklenjena na daljavo?“

Vprašani za predhodno odločanje

- 19 Najprej je treba pojasniti, da je Sodišče v sodbi z dne 6. septembra 2012 v zadevi Mühlleitner (C-190/11) na drugo vprašanje, ki ga je v tej zadevi postavilo predložitveno sodišče, že odgovorilo, pri čemer je razsodilo, da je treba člen 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da ne zahteva, da je pogodba med potrošnikom in podjetnikom sklenjena na daljavo.
- 20 Zato je treba preučiti le prvo vprašanje, s katerim navedeno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da zahteva vzročno zvezo med načinom usmerjanja gospodarske ali poklicne dejavnosti v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, in sicer spletno stranjo, ter sklenitvijo pogodbe s tem potrošnikom.
- 21 V zvezi s tem je treba na prvem mestu ugotoviti, da v skladu s členom 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 uporaba te določbe ni izrecno odvisna od take vzročne zveze.
- 22 Iz besedila navedene določbe je namreč razvidno, da se uporablja, če sta izpolnjena dva posebna pogoja. Prvič, podjetnik mora gospodarske in poklicne dejavnosti opravljati v državi članici, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, ali na kakršen koli način usmerjati te dejavnosti v to državo članico ali v več držav, vključno s to državo članico, in drugič, sporna pogodba mora spadati v okvir takšnih dejavnosti.
- 23 Sodišče pa je že razsodilo, da je bistven pogoj za uporabo člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 povezan z gospodarsko ali poklicno dejavnostjo, ki je usmerjena v državo, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče (zgoraj navedena sodba Mühlleitner, točka 44), in v obravnavanem primeru predložitveno sodišče meni, da je ta pogoj izpolnjen.
- 24 Na drugem mestu, glede teleološke razlage člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 je treba ugotoviti, da bi bil navedeni dodatni nezapisani pogoj v zvezi z vzročno zvezo, kot je navedena v točki 20 te sodbe, v nasprotju s ciljem te določbe, in sicer s ciljem varstva potrošnikov, ki so v pogodbah, ki jih sklenejo s trgovcem, šibkejši stranke.
- 25 Kot je trdila Evropska komisija in kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 25 sklepnih predlogov je treba namreč ugotoviti, da bi zahteva, da potrošnik predhodno obišče spletno stran, lahko povzročila težave pri dokazovanju, zlasti kadar pogodba, kot v postopku v glavni stvari, ni bila sklenjena na daljavo prek te spletne strani. V takem primeru bi težave, povezane z dokazovanjem vzročne zveze med načinom usmerjanja dejavnosti, in sicer internetno stranjo, ter sklenitvijo pogodbe, utegnile potrošnike odvrniti od tega, da tožbo vložijo pri nacionalnih sodiščih na podlagi členov 15 in 16 Uredbe št. 44/2001 in oslabile varstvo potrošnikov, ki ga uresničujejo te določbe.
- 26 Vendar, kot je tudi poudaril generalni pravobranilec v točki 26 sklepnih predlogov, čeprav navedena vzročna zveza ni nezapisan pogoj, od katerega bi bila odvisna uporaba navedenega člena 15(1)(c), je kljub temu lahko pomemben indic, ki ga nacionalno sodišče lahko upošteva pri odločanju o tem, ali je dejavnost dejansko usmerjena v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče.
- 27 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Sodišče v točki 93 in izreku sodbe z dne 7. decembra 2010 v združenih zadevah Pammer in Hotel Alpenhof (C-585/08 in C-144/09, ZOdl., str. I-12527) navedlo neizčrpan seznam indic, ki lahko nacionalnemu sodišču pomagajo pri presoji, ali je izpolnjen bistveni pogoj glede gospodarske dejavnosti, usmerjene v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče.

- 28 Sodišče je poleg tega v zgoraj navedeni sodbi Mühlleitner kljub temu, da je razsodilo, da uporaba navedenega člena 15(1)(c) ni odvisna od sklenitve potrošniške pogodbe na daljavo, v točki 44 te sodbe na navedeni neizčrpn seznam dodalo druge indice, ki se med drugim nanašajo na „navezavo stika na daljavo“ in „sklenitev potrošniške pogodbe na daljavo“, ki lahko dokazujejo, da je pogodba povezana z dejavnostjo, usmerjeno v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče.
- 29 Zaradi preprečitve razširitve področja uporabe člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 pa je treba ugotoviti, da je treba vzročno zvezo, ki je predmet prvega vprašanja za predhodno odločanje, šteti za indic „usmerjene dejavnosti“, enakovreden navezavi stika na daljavo, ki pripelje do tega, da postane potrošnik pogodbeno zavezan na daljavo.
- 30 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec poudaril v točkah od 33 do 38 sklepnih predlogov, je lahko okoliščina, da ima podjetnik, kakršen je v postopku v glavni stvari, sedež v državi članici v bližini meje druge države članice, v somestju, ki se razteza na obe strani meje, pri čemer uporablja telefonsko številko druge države članice, ki jo daje na voljo potencialnim strankam s stalnim prebivališčem v tej državi, s čimer jim omogoča prihranek stroškov mednarodnega klica, prav tako indic, ki dokazuje, da je njegova dejavnost „usmerjena v“ to drugo državo članico.
- 31 Vsekakor mora predložitveno sodišče opraviti celovito presojo okoliščin, v katerih je bila sklenjena potrošniška pogodba iz postopka v glavni stvari, da odloči, ali se glede na obstoj ali neobstoj indicov, ki so ali niso na neizčrpnem seznamu, kakor ga je Sodišče opredelilo v upoštevni sodni praksi, navedeni v točkah 27 in 28 te sodbe, člen 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 uporabi ali ne.
- 32 Glede na navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da ne zahteva vzročne zveze med načinom usmerjanja gospodarske ali poklicne dejavnosti v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, in sicer spletno stranjo, ter sklenitvijo pogodbe s tem potrošnikom. Vendar obstoj take vzročne zveze kaže na povezanost pogodbe s tako dejavnostjo.

Stroški

- 33 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 15(1)(c) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da ne zahteva vzročne zveze med načinom usmerjanja gospodarske ali poklicne dejavnosti v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, in sicer spletno stranjo, ter sklenitvijo pogodbe s tem potrošnikom. Vendar obstoj take vzročne zveze kaže na povezanost pogodbe s tako dejavnostjo.

Podpisi